

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Torill Telstad	K2-S04	17/262

Saksnr	Utval	Type	Dato
069/26	Utval for landbruk, miljø og teknikk (LMT-utvalet)	PS	01.09.2026
064/26	Kommunestyret	PS	17.09.2026

Uttale til Lyse kraft sin justerte søknad for nye kraftverk i Røldal Suldalsvassdraget

Innstilling frå Utval for landbruk, miljø og teknikk (LMT-utvalet) - 01.09.2026 - 069/26

Suldal kommune har vurdert Lyse sin justerte utbyggingssøknad av Røldal Suldal kraftverk (RSK) opp mot vilkåra kommunen satt i si opprinnelege uttale i kommunestyre 06.03.25, sak 007/25.

Suldal kommune har fylgjande uttale til justeringane i Austre grein:

Isvatn:

Bortfall av aktiv regulering av Isvatn var eit godt miljøtiltak i opprinneleg søknad. Lyse føreslår no å ta ut tiltaket og behalde dagens regulering, men med ei meir kontrollert tapping over tid for å minske erosjonsproblema nedstraums i vassdraget. Kommunen er samd i at bortfall av aktiv regulering ikkje er eit avgjerande tiltak for villrein, men tiltaket ville vert positiv for både fisk, landskap og vassmiljø. Utbygginga det er søkt om er og meint å delvis svare på kravet kommunen satt om miljøforbetrande tiltak i vilkårsrevisjon for Røldal Suldal utbygginga. Med alle dei nye naturinngrepa som no er føreslått i området meiner Suldal kommune at forslaget i opprinneleg søknad om bortfall av aktiv regulering av Isvatn bør behaldast.

Holmavatn:

Det er positivt at Lyse kraft no ser at det må leggest restriksjonar på pumpinga til Holmavatn på vinteren av omsyn til villrein. Dette var eit av hovudvilkåra i Suldal kommune si positive haldning til opprustningssøknaden. Suldal kommune si vurdering er imidlertid at ny søknad manglar konkrete datoar og eksakte kriterier for kva reglar regulant skal forhalda seg til. Det er heller ikkje teke høgd for påverknad av den auka reguleringssona ved senking av LRV med 5 meter og auka naturleg tilsig. Dersom det ikkje kjem på plass meir konkrete vurderingar og vilkår held Suldal kommune fast på vilkåret som var sett i uttalen til konsesjonssøknaden: *“At pumping til Holmavatnet ikkje må skje ved islegging, seinast 1. desember og tidlegast 20. april”*.

Deponi på Håmo:

Suldal kommune har lenge vore sterkt kritisk til at NVE ikkje forlanger at to store utbyggingssøknader i same området (Lyse og Statnett), vert samordna. Konsekvensen no er at Lyse må endre planane for deponiet på Håmo og føreslår å legge deponiet på dyrka jord. Dette strir mot nasjonale føringar om jordvern og nedbygging av dyrka jord, og Suldal kommune forventar vurdering av konsekvens og vurdering av alternative plasseringar.

Suldal kommune står fast på sitt opprinnelege vilkår: *"At RSK må ta ansvar for å ivareta og styrka eksisterande næringar, spesielt landbruk, i området der utbygginga skjer."*

Dersom det etter alternativ vurdering framleis vert vurdert å gje konsesjon for eit deponi på dyrka jord, krev Suldal kommune at det vert sett vilkår i konsesjonen om opparbeiding av jordbruksareal i etterkant. Vilkåret må vere at arealet vert opparbeida til same (eller betre) jordbruksmessige verdi som det har i dag. Dette er ikkje krav som kan utsettast til miljøplanen, men må ligge som ein føresetnad i konsesjonen.

Kommunedirektøren si innstilling

Suldal kommune har vurdert Lyse sin justerte utbyggingssøknad av Røldal Suldal kraftverk (RSK) opp mot vilkåra kommunen satt i si opprinnelege uttale i kommunestyre 06.03.25, sak 007/25.

Suldal kommune har fylgjande uttale til justeringane i Austre grein:

Isvatn:

Bortfall av aktiv regulering av Isvatn var eit godt miljøtiltak i opprinneleg søknad. Lyse føreslår no å ta ut tiltaket og behalde dagens regulering, men med ei meir kontrollert tapping over tid for å minske erosjonsproblema nedstraums i vassdraget. Kommunen er samd i at bortfall av aktiv regulering ikkje er eit avgjerande tiltak for villrein, men tiltaket ville vert positiv for både fisk, landskap og vassmiljø. Utbygginga det er søkt om er og meint å delvis svare på kravet kommunen satt om miljøforbetrande tiltak i vilkårsrevisjon for Røldal Suldal utbygginga. Med alle dei nye naturinngrepa som no er føreslått i området meiner Suldal kommune at forslaget i opprinneleg søknad om bortfall av aktiv regulering av Isvatn bør behaldast.

Holmavatn:

Det er positivt at Lyse kraft no ser at det må leggest restriksjonar på pumpinga til Holmavatn på vinteren av omsyn til villrein. Dette var eit av hovudvilkåra i Suldal kommune si positive haldning til opprustningssøknaden. Suldal kommune si vurdering er imidlertid at ny søknad manglar konkrete datoar og eksakte kriterier for kva reglar regulant skal forhalda seg til. Det er heller ikkje teke høgd for påverknad av den auka reguleringssona ved senking av LRV med 5 meter og auka naturleg tilsig. Dersom det ikkje kjem på plass meir konkrete vurderingar og vilkår held Suldal kommune fast på vilkåret som var sett i uttalen til konsesjonssøknaden: *"At pumping til Holmavatnet ikkje må skje ved islegging, seinast 1. desember og tidlegast 20. april"*.

Deponi på Håmo:

Suldal kommune har lenge vore sterkt kritisk til at NVE ikkje forlanger at to store utbyggingssøknader i same området (Lyse og Statnett), vert samordna. Konsekvensen no er at Lyse må endre planane for deponiet på Håmo og føreslår å legge deponiet på dyrka jord. Dette strir mot nasjonale føringar om jordvern og nedbygging av dyrka jord, og Suldal kommune forventar vurdering av konsekvens og vurderingar av alternative plasseringar.

Suldal kommune står fast på sitt opprinnelege vilkår: *"At RSK må ta ansvar for å ivareta og styrka eksisterande næringar, spesielt landbruk, i området der utbygginga skjer."*

Dersom det etter alternativ vurderingar framleis vert vurdert å gje konsesjon for eit deponi på dyrka jord, krev Suldal kommune at det vert sett vilkår i konsesjonen om opparbeiding av jordbruksareal i etterkant. Vilkåret må vere at arealet vert opparbeida til same (eller betre) jordbruksmessige verdi som det har i dag. Alternativt at området vert opparbeida og lagt til rette for samfunnsmessig nytte, t.d. som næringsareal. Dette er ikkje krav som kan utsettast til miljøplanen, men må ligge som ein føresetnad i konsesjonen.

Sand, 18.09.2026

Vedlegg:

Brev frå NVE - Høyring av justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget
Brev frå Lyse - Røldal-Suldal kraftverk - justert utbyggingsløsning for opprusting
Justering av tekniske planer Lyse
RSK OU - Tilleggsvurderingar miljø og samfunn II - Norconsult
Høyringssvar frå Suldal kommune – konsesjonssøknad om opprusting og utviding, samt vilkårsrevisjon av Røldal Suldal kraftverk
K-sak 007-25 Uttale – konsesjonssøknad om opprusting og utviding, samt vurdering av vilkårsrevisjon for Røldal Suldal kraftverk
Fråsegn til tilleggsutgreiing for villrein ved nye kraftverk i Røldal-Suldalsvassdraget, saksnr 202320330

Samandrag

Lyse kraft har sendt inn ein justert utbyggingsløyse for opprusting og utviding av Røldal-Suldal kraftverk (RSK). NVE sender no den justerte søknaden på høyring og ynskjer å få grunna synspunkt på om dei endra planane bør gjennomførast. Denne saka er forslag til Suldal kommune si uttale til NVE.

Fakta

Lyse sendte inn konsesjonssøknad for opprusting og utviding av Røldal-Suldal kraftverk i desember 2023. Kommunestyret i Suldal gav uttale til denne søknaden i 06.03.2025, sak 007/25. (vedlegg 5 og 6). Uttalen var positiv til ei opprusting, på vilkår at fleire avbøtande tiltak vart sett inn. Lyse har no sendt inn ein justert søknad. Kommunestyrevedtaket vert sitert under då det er avgjerande å sjå kommunestyret sine krav om avbøtande tiltak opp mot ny justert søknad.

Kommunestyrevedtak 007/25:

1. "Suldal kommune rår til at Lyse Kraft får konsesjon for opprusting og utviding av kraftverka i Røldal-Suldal (RSK), under føresetnad av at vilkår og merknader blir teke til følgje, slik dei kjem fram i "Høyringssvar frå Suldal kommune – konsesjonssøknad om opprusting og utviding, samt vilkårsrevisjon av Røldal Suldal kraftverk» (vedlegg 1).

Suldal kommune sine vilkår gjeld avbøtande tiltak for at omsøkte konsesjon og vilkårsrevisjon betre sikrar nasjonale, viktig regionale og lokale natur- og miljøomsyn, og særleg sikrar leveområde for villrein.

2. Suldal kommune fremjar sine merknader og krav til revisjonsdokumentet slik det kjem fram i "Høyringssvar frå Suldal kommune – konsesjonssøknad om opprusting og utviding, samt vilkårsrevisjon av Røldal Suldal kraftverk» (vedlegg 1).

Mange av framlegga i revisjonsdokumentet frå Lyse kraft er avhengig av konsesjonssøknaden om ny utbygging. Det er viktig at vilkårsrevisjonen gir pålegg om gjennomføring av miljøtiltak, uavhengig av om det vert gitt konsesjon eller ikkje, til opprusting og utviding av kraftverka i Røldal-Suldal (RSK).

Med følgande kommentarar og vilkår til konsesjonssøknaden:

Suldal kommune er uroa for påverkinga utbygginga kan ha for villreinstammen, og tek atterhald om at tilrådinga kan endra seg som ein konsekvens av eit oppdatert kunnskapsgrunnlag bestilt av NVE, og dersom vilkåra knytt til avbøtande tiltak for villrein

ikkje vert imøtekomme i konsesjonen. Suldal krev også at det vert gitt utvida frist på høyringa av NVEs innstilling, slik at det er mogeleg å handsama høyringa politisk.

Suldal kommune ber NVE leggja til grunn følgande vilkår for konsesjonen:

- 1) At RSK og Ulla Førre-prosjekta vert sett i samanheng.*
- 2) At utbyggjar må utarbeida ein trafikktryggleiksplan som spesielt ivaretek mjuke trafikantar i Øvre Suldal.*
- 3) At RSK må ta ansvar for å ivareta og styrka eksisterande næringar, spesielt landbruk, i området der utbygginga skjer.*
- 4) At konsesjonen skal ha med vilkår for Statnett sine nettutbyggingar som må komma i tilknytning til sjølve kraftverksopprustingane.*
- 5) At konsesjonen skal ha krav om minimum 10 varige lokale arbeidsplasser.*
- 6) At utbyggjar må ha flaumsikring som eit sentralt fokus.*
- 7) At utbyggjar må sjå på tekniske løysingar som gjer minst mogeleg negative konsekvensar for natur, miljø og innbyggjarar, som til dømes frostrøyk.*
- 8) At pumping til Holmavatnet ikkje må skje ved islegging, seinast 1. desember og tidlegast 20.4*
- 9) At utbyggjar bør på generelt grunnlag søka å oppnå ei forsiktig vannstandsauke ved pumping.*
- 10) At ein behandlar søknadane om utbygging i austre- og vestre vassdrag kvar for seg."*

Endring av saksgang: Delegering av mynde til NVE om å fatte vedtak i saker om stor vasskraft.

29. august 2025 fekk NVE mynde til å fatte vedtak i større konsesjonssaker om vasskraftutbygging. Endeleg vedtak om eventuell konsesjon i Lyse sin søknad vert derfor no fatta av NVE. Ei av intensjonane i kommunestyret sitt vedtak frå mars 2025, om å sikre mogleg politisk uttale til NVE si innstilling til Energidepartementet, fell derfor bort. Det er framleis mogleg for alle partar å klage på vedtaket som vert gjort. Klaga vert da handsama av departementet.

Utfyllande villreinrapport

På bakgrunn av uttalar til den opphavlege konsesjonssøknaden bad NVE Lyse om ei ny konsekvensutgreiing på villrein. Denne vart utarbeida av NaturRestaurering november 2025 og konkluderte med at Holmavatn er viktigare for villrein enn det den fyrste utgreiinga gav uttrykk for. Suldal kommune gav administrativ uttale til NVE om villreinrapporten (vedlegg 7).

Endringar i høve til opprinneleg konsesjonssøknad:

Isvatnet

I fyrste opprustingssøknad og vilkårsrevisjon var det lagt opp til å avvikle den noverande aktive reguleringa av Isvatnet. Dette ville gitt stabil vasstand og meir naturleg avrenning nedover i vassdraget. I den justerte utbyggingsløysninga ønskjer Lyse Kraft å oppretthalde dagens regulering av Isvatnet (reguleringshøgde 10 meter), men det leggst opp til at det tappast over ein lengre periode enn i dag. Lyse Kraft grunnjev endringa med at Isvatn i det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget vurderast å ha avgrensa betydning for villreinen sin arealbruk, samtidig som reguleringa har vesentleg produksjonsmessig verdi.

Holmavatnet og omsyn til villrein

Lyse Kraft opplyser at omsyn til villrein har vore eit viktig premiss i arbeidet med den justerte utbyggingsløyisinga. Supplerande utgreiingar og dialog med forvaltningsmyndigheitene viser at villreinen sitt vintertrekk over Holmavatnet bør særleg vektleggjast.

Lyse kraft vurderer at det kan vere aktuelt å setje fylgjande vilkår for pumping for å sikre isen på Holmavatn:

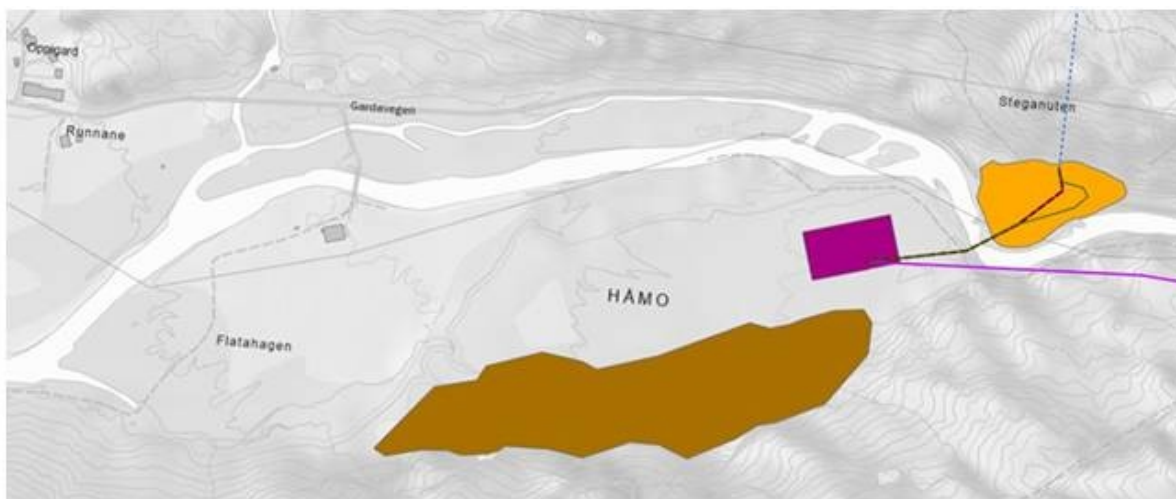
- Inga pumping til Holmavatnet i periodar der de naturgitte tilhøva ligg til rette for islegging. Vurderinga bør bygge på temperatur, vind, hydrologiske observasjonar og tilgjengelege prognoser.
- Etter at stabilt isdekke er etablert, kan pumping tillatast innanfor nærmare fastsette rammer. Det bør då ikkje førekomme meir pumping enn produksjon samla over ei kalenderveke. Pumpa volum per døgn bør i tillegg avgrensast, slik at pumpinga maksimalt tilsvarar ei vasstandsauke i Holmavatnet på 10 cm per døgn ved gjeldande fyllingsgrad.
- Vurderingar knytt til innfrysing, islegging og oppfølging av manøvrering bør dokumenterast og kunne oversendast vassdragsmyndigheten ved behov.

Deponi

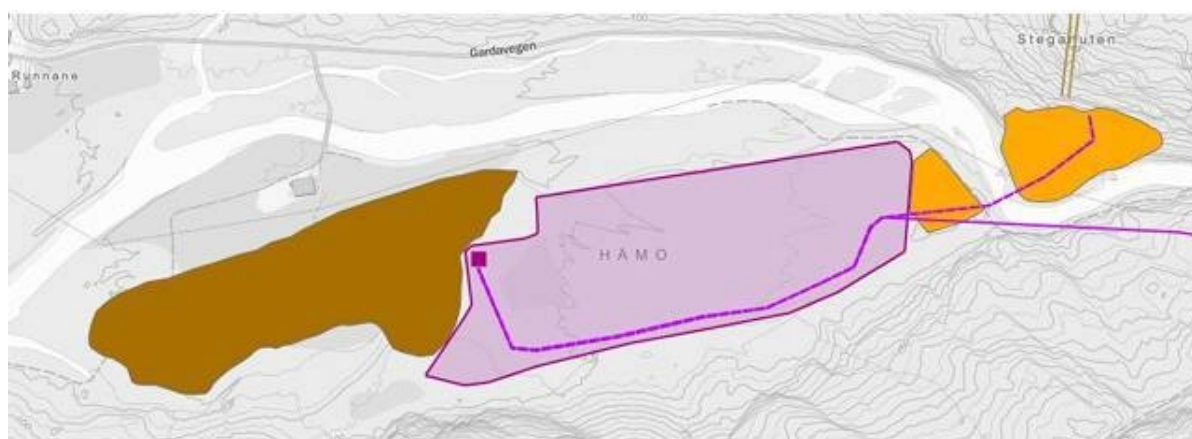
Deponiet ved Kvanndalsfossen er vesentleg redusert i volum i ny søknad. Deponiet på Håmo blir flytt og justert som følgje av Statnett sin planlagde transformatorstasjon. Deponiet er no føreslått lagt på innmarksbeite. Samla areal avsett til deponi og transformatorstasjon aukar monaleg frå opprinneleg søknad. Lyse skriv at det no er avklart at Statnett vil etablere ny transformatorstasjon uavhengig av opprustings- og utvidingsprosjektet til Lyse.

Konsesjonssøknad er per dags dato ikkje sendt NVE så detaljar er ikkje kjend.

Konkret arealbeslag er ikkje oppgitt men føreslått plassering av Statnett sin transformatorstasjon er på areal som no er produktiv skog og figur viser omlag 90 dekar. Forslag til plassering av deponi er på innmarksbeite og figur viser omlag 60 dekar. Forslag til ny plassering vist på figurer under:

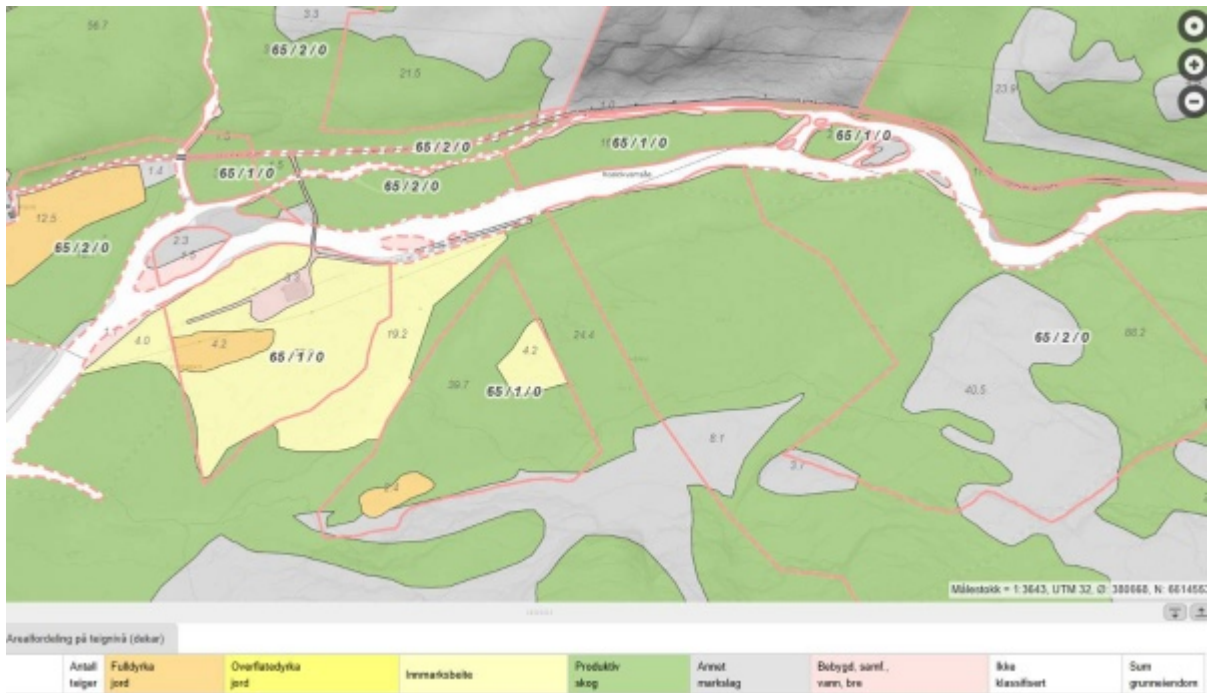
Figur 3-3 Opprinnelig plassering av deponi Håmo (brun skravur).

Figur 3-4 Justert plassering av deponi Håmo (brun skravur). Lilla omriss indikerer Statnetts transformatorstasjon. Lyses koblingsanlegg plasserer innenfor dette gjerdet.

Figur 3-5 3D modellering av justert deponi Håmo. Areal for Statnetts transformatorstasjon er vist som lilla flate.

Markslag Håmo frå AR5, NIBIO

Lover, føresegner, rundskriv

Tre av dei mest sentrale er:

Vassressurslova

Vassdragsreguleringslova

Naturmangfaldlova

Økonomiske konsekvensar

Om Lyse Kraft får konsesjon for ny utbygging vil det ha økonomiske konsekvensar for kommunen både direkte og indirekte. Justeringane i ny søknad vil i seg sjølv ikkje påverke kommunen sin økonomi vesentleg. På grunn av auka utbyggingskostnad og forlenga anleggsperiode estimerer Lyse at eigedomsskatten under anleggsperioden vil auke i forhold til opprinneleg søknad (omlag 8-11 mill. kr for Suldal samla i løpet av byggeperioden antatt at utbygginga gir 150 - 200 ekstra årsverk).

Folkehelse

Om det vert gitt konsesjon vil anleggsarbeidet vil gje omfattande aktivitet i områda rundt Nesflaten, Roaldkvam, Bleskestad og Sandvatn, inkludert støy, støv og auka tungtransport. I den justerte søknaden vil endra plassering av deponiet i Håmo føre til meir støy og støv for dei næraste bustadhusa. Ved ei eventuell utbygging er det krav om utarbeiding av ein miljøplan for gjennomføring av arbeidet. Om Lyse får konsesjon er det her viktig at innbyggjarar og kommunen gir gode og konkrete innspel under høyring av planen for å minske utfordringane i anleggsperioden.

Auka aktivitet og arbeidsplassar i Øvre Suldal vil på den andre sida ha positiv påverknad på folkehelsa.

Gjeldande planar, retningslinjer og vedtak

Kommunestyresak 007/25 den 06.03.2026, Uttale – konsesjonssøknad om opprusting og utviding, samt vurdering av vilkårsrevisjon for Røldal Suldal kraftverk

Vurdering og konklusjon

Isvatn:

Kommunedirektøren si vurdering er at opphøyr av aktiv regulering av Isvatn i opprinneleg søknad var eit godt miljøtiltak. Det er ikkje eit avgjerande tiltak for villrein, men det er positivt for både landskap, fisk og vassmiljø. Grunngevinga frå Lyse om å ta tiltaket ut er reint økonomisk. Kommunedirektøren si vurdering er at dersom Lyse får konsesjon til utviding og utbygging av Røldal Suldal vil dette gje nye store naturinngrep i Suldals naturen. Det bør da vere rom for å gjere miljøforbetringar av dagens drift. Søknaden til Lyse er ikkje berre ein utbyggingssøknad, men og ein del av svaret på vilkårsrevisjonen av RSK. I tillegg vil overføringa av Isvatn medføre at tilsiget til Holmavatnet vil auke i februar og mars. Søknaden inneheld ikkje vurderingar av korleis dette vil påverke vasstanden og istilhøva i Holmavatn.

Kommunedirektøren rår til Suldal kommune går imot endringa som er føreslått og behalde løysinga i opprinneleg søknad.

Holmavatn og omsyn til villrein:

Kommunedirektøren ser positivt på at Lyse no tek omsynet til villrein på alvor og vil innføre restriksjonar på pumping til Holmavatnet på vinteren. Kommunedirektøren vurderer imidlertid at det er nokre utfordringar knytt til dei føreslåtte restriksjonane. Forslaget inneber restriksjonar på pumping under islegging, men isleggingsperioden er ikkje konkret definert. Lyse føreslår at under perioden med stabilt isdekke skal pumping pr. døgn maks gje 10 cm vasstandsauke. Her er det imidlertid ikkje rekna inn naturleg tilsig og den ekstra overføringa frå Isvatn. Samla kan derfor vasstandsauka bli betydeleg i løpet av 2-3 døgn. Søknaden inneheld heller ikkje opplysningar om kor lenge utover våren restriksjonane skal gjelde.

Det leggst framleis opp til ei senking av LRV i Holmavatn med 5 meter. Samla regleringshøgde vil da bli 15 meter. Kommunedirektøren kan ikkje sjå at konsekvensen av dette for islegging og villrein er vurdert i konsesjonssøknaden eller den justerte søknaden. Samla sett vurderer kommunedirektøren at tanken bak restriksjonane er god, men forslaget er for lite konkret. Blir konsesjonsvilkåra formulert slik Lyse føreslår blir det i stor grad opp til regulant å bestemme når og korleis vilkåra skal praktiserast.

I kommunestyret si uttale til konsesjonssøknaden var det lagt stor vekt på at dei avbøtande tiltaka for villrein var eit avgjerande krav. Der satt kommunestyre som krav : *“At pumping til Holmavatnet ikkje må skje ved islegging, seinast 1. desember og tidlegast 20.4”*.

Kommunedirektøren rår til kommunestyre held fast på dette vilkåret.

Deponi:

Endringane i deponi i justert søknad kjem ikkje som eit forslag til betre miljøløysingar, men som konsekvens av endra tekniske løysingar og endringar i Statnett sine forventingar til arealbehov. Kommunedirektøren har ingen kommentarar til at deponiet ved Kvanndalsfoss vert mindre og reknar med miljøplanen kan handtere krav om utforming og tilsåing av denne.

Deponiet på Håmo var opprinneleg lagt opp mot fjellveggen for landskapsmessig tilpassing og for å unngå å ta for mykje av den produktive skogen på moen. No signaliserer Statnett at dei treng heile skogsmoen til transformatorstasjon. Statnett har stadfesta dette både til Lyse og munnleg til kommunen, og konsesjonssøknad er under utarbeiding.

Suldal kommune har lenge vore sterkt kritisk til at NVE ikkje forlanger at to store utbyggingssøknader i same området (Lyse og Statnett), vert samordna. Konsekvensen er no at Lyse må endre planane for deponiet på Håmo. Dei legg då fram det som truleg er den enklaste og billigaste løysinga for utbyggar, forslag om å legge heile deponiet på dyrka jord. Nasjonale føringar for planlegging og drift av massehåndtering sett klare krav til at under planlegging skal deponering vere siste utveg. Bruk av masse skal vere hovudregelen, til dømes bruk for etablering av nye byggeareal, eller jordforbetring av eksisterande areal og bruk. I tillegg er det eit nasjonalt mål at den årlege omdisponeringa av dyrka jord ikkje skal overstige 2000 dekar. Kommunedirektøren kan ikkje sjå at desse nasjonale føringane er vurdert og problematisert i Lyse sin justerte søknad i det heile.

Eit av vilkåra for at Suldal kommune var positiv til ei utbygging var : *"At RSK må ta ansvar for å ivareta og styrka eksisterande næringar, spesielt landbruk, i området der utbygginga skjer."*

Kommunedirektøren si vurdering er at det i Lyse sin endra konsesjonssøknad heilt manglar ei alternativ vurdering av plassering av deponiet. Om det viser seg umogleg å finne andre løysingar, og deponiet får løyve til å etablerast på dyrka jord, må det settast vilkår i konsesjonen om korleis dette arelet skal opparbeidast i etterkant. Til dømes at utbyggar forpliktar seg til at arealet skal ha like stor, eller større, jordbruksmessig verdi etter utbygging. Å utsetje dette kravet til miljøplanen som Lyse føreslår blir for svakt. Her er det stort sett mindre miljøtilpassingar som vert vurdert.

Kommunedirektøren rår til at det må greiast ut moglege løysingar for deponiet som ikkje ligg på dyrka jord. Dersom det blir gitt konsesjon for nedbygging av dyrka jord må det allereie i konsesjonen settast krav til korleis arealet skal opparbeidast.

Tekniske endringar:

Det ligg inne ein del forslag til tekniske endringar i justert søknad. Kommunedirektøren har ikkje gjort vurderingar av desse.

01.09.2026 Utval for landbruk, miljø og teknikk (LMT-utvalet)

Handsaming:

Deponi med Håmo, foreslått av Åsmund Bakka, Senterpartiet

Fjerne setning: Alternativt at området vert opparbeida og lagt til rette for samfunnsmessig nytte, td som næringsareal.

Tilleggsforslag frå Åsmund Bakka, SP: samrøystes vedtatt.

LMT - 069/26 Vedtak:

Suldal kommune har vurdert Lyse sin justerte utbyggingssøknad av Røldal Suldal kraftverk (RSK) opp mot vilkåra kommunen satt i si opprinnelege uttale i kommunestyre 06.03.25, sak 007/25.

Suldal kommune har fylgjande uttale til justeringane i Austre grein:

Isvatn:

Bortfall av aktiv regulering av Isvatn var eit godt miljøtiltak i opprinneleg søknad. Lyse føreslår no å ta ut tiltaket og behalde dagens regulering, men med ei meir kontrollert tapping over tid for å minske erosjonsproblema nedstraums i vassdraget. Kommunen er samd i at bortfall av aktiv regulering ikkje er eit avgjerande tiltak for villrein, men tiltaket ville vert positiv for både fisk, landskap og vassmiljø. Utbygginga det er søkt om er og meint å delvis svare på kravet kommunen satt om miljøforbetrande tiltak i vilkårsrevisjon for Røldal Suldal utbygginga. Med alle dei nye naturinngrepa som no er føreslått i området meiner Suldal kommune at forslaget i opprinneleg søknad om bortfall av aktiv regulering av Isvatn bør behaldast.

Holmavatn:

Det er positivt at Lyse kraft no ser at det må leggst restriksjonar på pumpinga til Holmavatn på vinteren av omsyn til villrein. Dette var eit av hovudvilkåra i Suldal kommune si positive haldning til opprustningssøknaden. Suldal kommune si vurdering er imidlertid at ny søknad manglar konkrete datoar og eksakte kriterier for kva reglar regulant skal forhalda seg til. Det er heller ikkje teke høgd for påverknad av den auka reguleringssona ved senking av LRV med 5 meter og auka naturleg tilsig. Dersom det ikkje kjem på plass meir konkrete vurderingar og vilkår held Suldal kommune fast på vilkåret som var sett i uttalen til konsesjonssøknaden: *“At pumping til Holmavatnet ikkje må skje ved islegging, seinast 1. desember og tidlegast 20. april”*.

Deponi på Håmo:

Suldal kommune har lenge vore sterkt kritisk til at NVE ikkje forlanger at to store utbyggingssøknader i same området (Lyse og Statnett), vert samordna. Konsekvensen no er at Lyse må endre planane for deponiet på Håmo og føreslår å legge deponiet på dyrka jord. Dette strir mot nasjonale føringar om jordvern og nedbygging av dyrka jord, og Suldal kommune forventar vurdering av konsekvens og vurderingar av alternative plasseringar.

Suldal kommune står fast på sitt opprinnelege vilkår: *“At RSK må ta ansvar for å ivareta og styrka eksisterande næringar, spesielt landbruk, i området der utbygginga skjer.”*

Dersom det etter alternativ vurderingar framleis vert vurdert å gje konsesjon for eit deponi på dyrka jord, krev Suldal kommune at det vert sett vilkår i konsesjonen om opparbeiding av jordbruksareal i etterkant. Vilkåret må vere at arealet vert opparbeida til same (eller betre) jordbruksmessige verdi som det har i dag. Dette er ikkje krav som kan utsettast til miljøplanen, men må ligge som ein føresetnad i konsesjonen.

17.09.2026 Kommunestyret

Handsaming:

Fellesforslag V, H, Sp, KrF, Ap, SV - tillegg - endra deponiløysing på Håmo, foreslått av Åshild Vetrhus, Senterpartiet

Tilleggsframlegg – endra deponiløysing på Håmo

Statnett sitt planlagde anlegg på Håmo er enno ikkje omsøkt. Endeleg arealbehov og konsekvensane av Statnett sitt anlegg og RSK sitt deponi er ikkje avklarte. Kommunen ber NVE sikra at tiltaka vert samordna.

Den føreslåtte deponiplasseringa omfattar om lag 60 dekar innmarksbeite i driftsgrunnlaget for landbruksverksemd. Før det vert gitt konsesjon til plasseringa, må RSK dokumentera ei reell vurdering av alternativ og samfunnsnyttig bruk av massane. Vurderinga må minst omfatta alternativa Øvre Suldal grendautval har peika på: nord eller aust for tunnelpåhogget, vest for Flatehagen, langs Bråtveitvegen og til vegtiltak mellom Vallarvika og Roalkvam. Også kombinasjonar og mogleg bruk av massar på Statnett sitt område må vurderast. Deponering på innmarksbeite skal vera siste utveg.

Suldal kommune viser til punkt 3.2 og 3.4 i den signerte avtalen mellom RSK DA og Suldal kommune, som kommunestyret i Suldal godkjende 6. mars 2025. Tilvisinga uttrykkjer kommunen sine forventningar til RSK som avtalepart. Ved ei endeleg investeringsavgjerd skal RSK etter avtalen arbeida for å styrkja lokalt næringsliv, medrekna landbruket, og samordna utviklinga på Håmo med Statnett og berørte aktørar.

Dersom deponiet likevel vert lagt på innmarksbeitet, må RSK dokumentera korleis landbruksdrifta skal ivaretakast. I dialog med berørte grunneigarar og landbruksverksemdar må RSK strekkja seg langt for å finna løysingar som hindrar eit varig svekt driftsgrunnlag og så langt som mogleg styrkjer drifta. Kommunen tek ikkje stilling til det privatrettslege oppgjeret.

Suldal kommune ber NVE setja nødvendige konsesjonsvilkår og sikra at landbruksomsyna er ivaretekne før detaljplanen vert godkjend.

Representanten Olav Lindseth V spør seg ugild, visar til sak 007/25 der han vart funne ugild. Kommunedirektøren si vurdering:

Saka gjeld i denen omgang ikkje ei full ny vurdering av om RSK:utbygginga bør gjennomførast, men innspel til justeringar av tidlegare søknad. Koplinga mellom avgjerda i denne saka og ein særleg økonomisk fordel er difor vurdert svakare. PÅ denne bakgrunnen er det ikkje vurdert å ligge føre særneigne forhold som er eigna til å svekke tilliten til representanten. Kommunedirektøren si vurdering er at representanten er gild i saka. Kommunestyret finn representanten gild.

Representanten Dag Fisketjøn spør seg ugild. Kommunedirektøren si vurdering:

Det er ikkje sett å ligge føre særneigne forhold i saka som er eigna til å svekke tilliten til representanten. Kommunedirektøren si vurdering er at representanten er gild i saka. Kommunestyret finn representanten gild.

Åshild Vetthus SP fremjar fellesforslag V, H, SP, AP, KrF, SV - endringsforslag til punkt 3.

RØYSTING:

Innstillinga frå LMT med endringsforslag punkt 3: Samrøystes

K - 064/26 Vedtak:

Suldal kommune har vurdert Lyse sin justerte utbyggingssøknad av Røldal Suldal kraftverk (RSK) opp mot vilkåra kommunen satt i si opprinnelege uttale i kommunestyre 06.03.25, sak 007/25.

Suldal kommune har fylgjande uttale til justeringane i Austre grein:

Isvatn:

Bortfall av aktiv regulering av Isvatn var eit godt miljøtiltak i opprinneleg søknad. Lyse føreslår no å ta ut tiltaket og behalde dagens regulering, men med ei meir kontrollert tapping over tid for å minske erosjonsproblema nedstraums i vassdraget. Kommunen er samd i at bortfall av aktiv regulering ikkje er eit avgjerande tiltak for villrein, men tiltaket ville vert positiv for både fisk, landskap og vassmiljø. Utbygginga det er søkt om er og meint å delvis svare på kravet kommunen satt om miljøforbetrande tiltak i vilkårsrevisjon for Røldal Suldal utbygginga. Med alle dei nye naturinngrepa som no er føreslått i området meiner Suldal kommune at forslaget i opprinneleg søknad om bortfall av aktiv regulering av Isvatn bør behaldast.

Holmavatn:

Det er positivt at Lyse kraft no ser at det må leggst restriksjonar på pumpinga til Holmavatn på vinteren av omsyn til villrein. Dette var eit av hovudvilkåra i Suldal kommune si positive haldning til opprustningssøknaden. Suldal kommune si vurdering er imidlertid at ny søknad manglar konkrete datoar og eksakte kriterier for kva reglar regulant skal forhalda seg til. Det er heller ikkje teke høgd for påverknad av den auka reguleringssona ved senking av LRV med 5 meter og auka naturleg tilsig. Dersom det ikkje kjem på plass meir konkrete vurderingar og vilkår held Suldal kommune fast på vilkåret som var sett i uttalen til konsesjonssøknaden: *“At pumping til Holmavatnet ikkje må skje ved islegging, seinast 1. desember og tidlegast 20. april”*.

Deponi på Håmo:

Statnett sitt planlagde anlegg på Håmo er enno ikkje omsøkt. Endeleg arealbehov og konsekvensane av Statnett sitt anlegg og RSK sitt deponi er ikkje avklarte. Kommunen ber NVE sikra at tiltaka vert samordna.

Den føreslåtte deponiplasseringa omfattar om lag 60 dekar innmarksbeite i driftsgrunnlaget for landbruksverksemd. Før det vert gitt konsesjon til plasseringa, må RSK dokumentera ei reell vurdering av alternativ og samfunnsnyttig bruk av massane. Vurderinga må minst omfatta alternativa Øvre Suldal grendautval har peika på: nord eller aust for tunnelpåhogget, vest for Flatehagen, langs Bråtveitvegen og til vegtiltak mellom Vallarvika og Roalkvam. Også kombinasjonar og mogleg bruk av massar på Statnett sitt område må vurderast. Deponering på innmarksbeite skal vera siste utveg.

Suldal kommune viser til punkt 3.2 og 3.4 i den signerte avtalen mellom RSK DA og Suldal kommune, som kommunestyret i Suldal godkjende 6. mars 2025. Tilvisinga uttrykkjer kommunen sine forventningar til RSK som avtalepart. Ved ei endeleg investeringsavgjerd skal RSK etter avtalen arbeida for å styrkja lokalt næringsliv, medrekna landbruket, og samordna utviklinga på Håmo med Statnett og berørte aktørar.

Dersom deponiet likevel vert lagt på innmarksbeitet, må RSK dokumentera korleis landbruksdrifta skal ivaretakast. I dialog med berørte grunneigarar og landbruksverksemdar må RSK strekkja seg langt for å finna løysingar som hindrar eit varig svekt driftsgrunnlag og så langt som mogleg styrkjer drifta. Kommunen tek ikkje stilling til det privatrettslege oppgjeret.

Suldal kommune ber NVE setja nødvendige konsesjonsvilkår og sikra at landbruksomsyna er ivaretekne før detaljplanen vert godkjend.